

Добрыя немцы

Я сустрэў Вадзіма Гіруця на гродзенскім рынку. У гэтым тоўстым павольным чалавеку цяжка было распазнаць былога моцнага, рухавага кантрабандыста, які мог не спаць трое сутак запар і выпіць бутэльку гарэлкі нагбом не закусваючы і не запіваючы. Цяпер Вадзім на запрашэнне прысесці за куфлем піва паказаў рукой на сэрца і з выразам моцнага шкадавання на твары паведаміў, што калі ён гэта зробіць, то дактарам дабавіцца работы. Мы проста паразмаўлялі. Вадзім, цяпер ужо сумленны прыватны прадпрымальнік, наракаў на цяжкасці сваёй прафесіі, на тое, што падатковая інспекцыя зусім звар’яцела, што санстанцыя і пажарнікі не даюць спакою, і што нават самы задрыпаны міліцыянт лічыць сваім абавязкам праверыць, як працуюць прадпрымальнікі.

— Ад гэтых міліцыянтаў спакою няма, — скардзіўся былы кантрабандыст. — Лезуць ва ўсе дзіры. Душу дасталі, гады. І чаму ў нас такая паганая міліцыя? Вось у немцаў — людзі. Памятаеш, як для мяне нямецкія паліцыянты, каб не пасадзіць у астрог, рызыкавалі сваёй кар’ерай. Нелегальна пераправілі праз мяжу. Таму, што людзі. Мой лёс для іх не быў абыякавы. Не тое, што нашы, звяры.

Я амаль не задушыўся ад смеху. Толькі адварнуўся, каб Гіруць не заўважыў гэтага. Успомніў даўнюю гісторыю. А было ўсё так.

Перацягнулі аднаго разу мы вялікую партыю спірту аж пад нямецкую мяжу. Маладыя яшчэ былі. Нічога не баяліся. Ды і час быў нейкі весялейшы. Камунізм ляснуўся. Мы, маладыя тады беларусы, толькі пачыналі вывучаць той свет, які быў на захад ад нас. Вось і занесла нас так далёка. Не таму, што там спірт даражэйшы, а больш таму, што хацелася пабачыць што там на захадзе. Усё было б добра, каб Вадзім Гіруць не „залез у бутэльку”. Піў бязбожна. Ды каб толькі піў. Увесь час у нейкія дурныя гісторыі трапляў п’яны. То разаб’е нос каму ў польскім бары, то з паліцыянтаў пачне здэкавацца. Маўляў, не дагоняць. Яго і сапраўды дагнаць было цяжка. Але ж лепш не выпрабоўваць лёс. І прасілі мы яго, каб супакоіўся, і палохалі. Усё без толку. Ну, думаем, накліча на нас бяду. А аднаго дня прапаў Вадзім. Дзе падзеўся, невядома. Знік, як трусы з плоту. Давай мы яго шукаць, людзей пытацца, ці бачылі яны здаровага п’янага беларуса. Нарэшце знайшлі. Валяўся Гіруць пасярод паліцэйскага пастарунка непрытомны. Без грошай і дакументаў. Паліцыянты як даведаліся, што мы прыйшлі па яго, вельмі ўсцешыліся, бо не ведалі, што з Вадзімам рабіць. Але хабар усё адно загадалі даваць. Мы трохі пагандляваліся з імі наконт гэтага непрытомнага цела, а пасля Тольку прыйшла ў галаву цікавая думка. Ён і кажа паліцыянтам, што грошы дамо колькі скажуць, але хай толькі пачаюць Гіруця. І сказаў як. Тым самім цікава стала. Яны і пагадзіліся.

Толькі Вадзім пачаў прыходзіць да сябе, адзін з паліцыянтаў стаў нешта яму гіргатаць, нібы па-нямецку. Другі паліцыянт прыкінуўся перакладнікам і на ламанай польскай мове са страшным нямецкім акцэнтам перакладае што кажа начальнік:

— З якой краіны прыехаў? Дзе аўсвайс? Дзе віза? Ты ў Нямеччыне. Хэндэ хох!

Гіруць так напалохаўся, што амаль не сказаў „Гітлер капут”. Але словы заселі ў горле.

— Як трапіў у Дойчланд? Дзе нелегальна перайшоў мяжу? За гэта турма. Мы перадамо цябе ў рукі спецслужбаў. Ты шпіён. І не прыкідвайся п’яным.

Вадзім імгненна працверазеў. Ён і, праўда, паверыў, што трапіў да немцаў. У яго мутных ад доўгіх перапоў вачах сталі мроіцца жахі нямецкіх турмаў. Прыйшлі на памяць убачаныя ў дзяцінстве кінастужкі пра фашысцкія канцлагеры.

— Хлопцы! — зароў ён як рэзаны. — Родненькія вы мае. Мой дзед за вас быў. Як я да вас трапіў, не ведаю. Мяне п’янага хіба палякі наўмысна праз мяжу перакінулі. Вы ж ведаеце гэтых палякаў. Ім абы чалавеку нашкодзіць. Пусціце вы мяне дахаты.

— Палякі сапраўды гэта маглі зрабіць, — пагадзіўся з Вадзімам „перакладнік”. — Мы добра ведаем іх паганую натуру. Але як табе дапамагчы? Будзеш ісці назад праз мяжу, напорашся на памежнікаў. Яны цябе застрэляць, а пасля і нас у суд пацягнуць. Гэта ж табе не жарты, нелегальна мяжу перайсці.

— Мяне не зловяць, — угаворвае іх Гіруць. — Я ж кантрабандыст. Для мяне межы — хата родная. Барсук так не ведае сваёй нары, як я мяжу. А каб і злавілі, то вас не выдам.

— Добра, — пагадзіўся „перакладнік”. — Мы самі цябе перавязем. Ведаем тут адну патаемную сцяжынку. Шкада нам цябе стала. А мы, немцы, людзі добрыя. Асабліва паліцыя. Але нікому не раскажвай.

Пасадзілі яго ў паліцэйскую машыну, вывезлі кіламетраў дзесяць за горад, сказалі, што ўжо прывезлі ў Польшчу і паехалі. А п’яны Вадзім так і не зразумеў, што гэта былі польскія паліцыянты. Усё раскажвае людзям, якія ў немцаў паліцыянтны добрыя. А людзі рагочуць.